

Ej heller forekommer det mig, at Grundsynspunktet er gennemført i Lovforslagets § 10. Denne Paragraf bestemmer, at i det Tilfælde, at en Bygning af dem, der er henførte under Klasse A. i Fortegnelsen, vanrøgtet, kan Bygningsnævnet paalægge Ejeren at foretage den til Bygningens Bevaring fornødne Istandsættelse indenfor en rimelig Frist. Og hvis han ikke efterkommer dette Paalæg, kan Bygningssynet lade Arbejdet foretage paa Ejeren's Bekostning. Det forekommer mig, at der herved kan blive tilføjet Ejeren et betydeligt Tab, som i Virkeligheden ikke han, men Samfundet burde bære. Det er selvfølgelig en almindelig Regel, at en Ejer maa vedligeholde sin Ejendom, men han vedligeholder den kun paa den Maade, der svarer til hans Økonomi og til den Brug, han gør af den. Den Vedligeholdelse, der her er Tale om, rækker imidlertid meget videre; det er en Vedligeholdelse af Ejendommen efter dens Betydning som værdifuld Bygning, maaske endogsaa en Bygning af stor Værdi, og der er ingen Tvivl om, at Omkostningerne ved Vedligeholdelsen i det sidstnævnte Tilfælde kan blive langt større end i det første. Jeg vil for at tydeliggøre dette sætte, at en Mand ejer en Renaissancebygning eller maaske endogsaa en Bygning fra Middelalderen, som er Hovedsæde for en ellers daarlig Ejendom med ringe og maaske heller ikke ret megen Jord. Saa vil Forholdet let være det, at det ingenlunde passer for Ejeren's Bedrift at bebo den hele store og maaske skumle og vidtløftige Bygning; han bebor kun en lille Del af Ejendommen, er maaske nødt dertil paa Grund af sine økonomiske Forhold. Hvis der nu er Tale om at sætte denne Ejendom i Stand efter hans Forhold, vil han naturligvis kun sætte den Del af Ejendommen i Stand, han bebør; og kun i det Omfang, hans Forhold kræver; skulde han sætte Ejendommen i Stand efter dens Betydning som nationalt Mindesmærke, kunde det blive ganske overordentlig store Summer, saa at han kunde blive aldeles økonomisk knust. Nu ser jeg nok, at der er en Ventil i § 10, idet der i Slutningen tales om, at Ejeren kan, om han foretrækker det, faa Sagen ordnet efter § 7. I § 7 siges det, at hvis „en Bygnings Værdi som kunstnerisk eller historisk Mindesmærke er særlig fremragende, kan Bygningssynet, naar Ejeren eller Besidderen er villig til at underskrive en Deklaration, hvorved Bygningen

henlægges under Nationalmuseet som fredet Mindesmærke, og hans Forhold i øvrigt ikke taler mod en saadan Ordning; gøre Indstilling til Ministeriet om, at en større eller mindre Del af de ved en sagkyndig Istandsættelse eller nødvendig Vedligeholdelse forbundne Udgifter afholdes af en paa Finansloven dertil særlig given Bevilling.“ Men her er altsaa kun Tale om noget, Bygningsnævnet kan gøre, og det, det kan gøre, er kun at gøre en Indstilling til Ministeren, saa bliver det Ministerens Sag; om han vil tage den til Følge eller ikke; og det er ikke sagt, at man giver Ejeren Erstatning for alle de paagældende Udgifter, det kan blive en større eller mindre, efter Omstændighederne altsaa en ganske lille Del.

Naturligvis haaber jeg og vil føle mig overbevist om, at de skiftende Ministre vil bestræbe sig for at vise Retfærdighed, og at Ejeren derfor i de allerfleste Tilfælde vil faa en billig og rimelig Ordning, men der er ingen Sikkerhed derfor, og det bør der være. Det skal der efter Grundlovens § 82 være, for det er en Forpligtelse for det offentlige at erstatte en Mand det Tab, han lider ved, at man griber ind i hans Ejendomsforhold, det er ikke afhængigt af den enes eller den andens Forgødtbefindende. Det forekommer mig, at dette Synspunkt ogsaa burde gennemføres her, saaledes at Ejeren havde Ret til Erstatning for det Tab, han lider, og det hele Tab. Jeg haaber imidlertid, at det skal lykkes at komme til Forstaaelse om disse Punkter, som ikke berører Lovforslagets principielle Karakter. Det er og bliver i Forhold til Lovforslagets Formaal noget underordnet, men det forekommer mig ogsaa, at de Byrder, der kunde være Tale om at lægge paa Statskassen ved at tilsikre Ejeren Erstatning, ikke er større, end at de med Lethed maatte kunne bæres; og kan de ikke bæres af Statskassen, kan man selvfølgelig endnu mindre forlange, at den enkelte Ejer skal bære dem.

I øvrigt maa jeg i det hele udtale min Glæde over den Maade, hvorpaa Lovforslaget er affattet, særlig over, at Spørgsmaalet om Afholdelse af Udgifter fra Statskassens Side i alle Tilfælde bliver gjort til Genstand for Bevilling. Der skal ske Henvendelse til Lovgivningsmyndigheden, hvis der er Tale om større Ting, og til Ministeren, hvis det kun er mindre Ting, det gælder. Det er noget, jeg ganske billiger, men jeg fremhæver det særligt, fordi det er i Strid med det Syns-